

رئیس جمهوری در پیامی به همایش ملی اعتدال: افراط را از چهره رحمانی اسلام بزدایم

همایش ملی اعتدال دیروز با پیام دکتر حسن روحانی، رئیس جمهوری و با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین حاج سید حسن خمینی، دکتر نهاوندیان، رئیس دفتر رئیس جمهور و دکتر مولودری، معاون رئیس جمهور در امور زنان در کتابخانه ملی افتتاح شد.

همایش ملی اعتدال دیروز با پیام دکتر حسن روحانی، رئیس جمهوری و با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین حاج سید حسن خمینی، دکتر نهاوندیان، رئیس دفتر رئیس جمهور و دکتر مولودری، معاون رئیس جمهور در امور زنان در کتابخانه ملی افتتاح شد.

به گزارش خبرنگار ما، دکتر رضا صالحی امیری دیروز برای قرائت پیام رئیس جمهور خطاب به همایش ملی اعتدال آمد و با تشکر از ارگان‌هایی که وی را در برگزاری این همایش یاری کردند، به قرائت پیام پرداخت:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

برگزاری «همایش ملی اعتدال» را به مسئولان و دست‌اندرکاران محترم و شرکت‌کنندگان فرهیخته و ارجمند این نشست علمی صمیمانه تبریک می‌گویم.

امروز بیش از هر زمانی در جامعه ایران، دنیای اسلام و جامعه جهانی، ضرورت درک اعتدال و روی آوردن به آن در همه جوانب و ابعاد زندگی احساس می‌شود. انسان و جامعه معاصر آزرده و خسته از افراط و افراط‌گری است و برای کاستن از مخاطرات در هم تنیده تندروری در اندیشه و گفتار و رفتار، رویکردی روشن‌تر از «اعتدال» در زمینه‌های نظری و علمی نیست.

این وظیفه اندیشمندان و دانشمندان و محققان است که مبانی و مفاهیم و آثار معرفتی و اجتماعی و فرهنگی و سیاسی اعتدال را در نشست‌هایی از این دست، تبیین کنند و راه را بر سیاستگذاران و مسئولان اجرایی و عموم مردم و شهروندان در ترویج و تعمیق فرهنگ اعتدال گشوده‌تر سازند.

از خرداد ۱۳۹۲ که اکثریت مردم ایران در انتخابات یازدهمین دوره ریاست جمهوری، به گفتمان اعتدال و خط مشی تدبیر و امید رأی دادند، چیستی و چگونگی اعتدال به عنوان یک منظومه فکری، به موضوعی جدی در افکار عمومی تبدیل شد و برخی از اندیشمندان، به پاس وظیفه خود در گسترش دانایی، در جهت روشن ساختن این مفهوم و رابطه آن با شرایط اجتماعی و سیاسی جامعه ما و همچنین فرهنگ سترگ اسلامی و ایرانی تلاش‌های ارزشمندی را آغاز کردند.

اعتدال به طور ذاتی با فعالیت‌های دانش‌محور و مبتنی بر عقلانیت و همه‌جانبه‌نگری پیوند دارد و بنابراین شما دانشگاهیان و صاحب‌نظران، برای سخن گفتن در این عرصه سزاوارترید. عرصه سیاست هرگاه از تأمین عدالت، معنویت و همبستگی انسانی به قدرت‌جویی و قدرت‌مداری تمایل پیدا کند، مستعد دچار شدن به تندروری و افراط‌گرایی می‌شود و این پدیده‌ای است که در منطقه ما و در جهان امروز به تهدیدی واقعی تبدیل شده است و وظیفه اندیشمندان ما تلاش فکری برای تقویت سرمایه‌های اعتدال در عرصه‌های اجتماعی و سیاسی است.

پیام اصلی اعتدال در عرصه کشورداری این است که اداره جامعه ما با علایق و سلیق گوناگون بدون دانش، گفت‌وگو و سعه‌صدر امکان‌پذیر نیست. به این دلیل همواره علاقه‌مندان به کشور و انقلاب اسلامی را دعوت کرده‌ام که بیایید با سعه صدر با مسایل برخورد کنیم. بگذاریم افراد حرفشان را بزنند و به خاطر اشکال‌های کوچک، آدم‌های بزرگ را کنار نگذاریم. اعتدال در عرصه سیاست یعنی توجه به آرای مردم و قرار دادن فعالیت‌های دولتمردان در چارچوب دانایی، راستی و اخلاق و دوری از غرور و خودمحوری.

اعتدال در عرصه علم یعنی پیوند بین شالوده‌های علمی و نظری و تجربیات برآمده از حیات اجتماعی و سیاسی جامعه ما و بنابراین توقع از دانشمندان و علما برای بررسی کاوشگرانه و نقادانه نسبت به اندیشه اعتدال با خواسته‌های مردم و فرهنگ ایرانی و اسلامی ما و همچنین ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل آن برای تأمین الزامات توسعه پایدار و همه‌جانبه، خواسته‌ای معقول و توجیه‌پذیر است. هرچند بر این نکته تأکید دارم که اعتدال به طور عام از سرشت فعالیت سازنده سیاسی جدا ناشدنی است و به طور خاص نیز انتخابی ضروری برای برون‌رفت از شرایط آسیب‌زای تقابل‌ها و افراط‌گری‌های کنونی در عرصه‌های سیاست داخلی و بین‌المللی است. اما فراتر از این دریافتهای عام، تردیدی ندارم که گشودن لایه‌های گوناگون اندیشه اعتدال

نیازمند تدقیق و تأمل اندیشمندانه شما دانشگاهیان و دانشوران است.

اگر چه اعتدال با دوری از افراط و تفریط معرفی شده است، اما این معنایی نیست که برای معرفی مفهومی که قرار است راهنمای حرکت همه جانبه دولت و پیشرفت و توسعه ملت باشد، کفایت کند. به گمان من، اعتدال از آن ظرفیت برخوردار است که بتوان آن را ناظر بر عناصر زیر دانست:

درک جدیدی از تجدد ایرانی، توسعه اقتصادی پایدار همراه با عدالت در سطوح فردی، گروهی و منطقه‌ای، برقراری توازن میان آرمان‌خواهی و واقع‌بینی، تعامل سازنده با جهان، شناسایی کننده مقدرات و محدودیت‌های تاریخی یک ملت، دانش‌محوری و ارج نهادن علم، به رسمیت شناختن تکثر، توازن در بهره‌برداری از محیط زیست، توازن در نسبت قدرت دولت و جامعه و حرکت متوازن به سوی توسعه همه جانبه. امروزه باید در پی آن بود که چهره رحمانی اسلام را از رفتارهای خشن و افراطی بزداییم تا خورشید گرمای مهرورزانه‌اش را بر جان‌ها بتابد و زندگی دیندارانه را گرم کند. باید سیاستی انسانی و عدالت‌جویانه را تقویت کرد تا جامعه هر چه بیشتر طعم شیرین زندگی را بچشد و با اراده و امید، راه آینده را با گام‌های مؤثر و محکم بپیماید. دعوت به اعتدال، دعوت به روش‌های خردمندانه و انسانی است که توان و ظرفیت‌های موجود را در برداشتن قدم‌های آینده‌ساز محاسبه می‌کند و باری را فوق طاقت، بر دوش جامعه و زندگی نمی‌گذارد.

انتظار دارم که به همت دست‌اندرکاران و شرکت‌کنندگان این همایش ملی، جریان فکری بالنده و بارآوری برای تدوین و تبیین و استمرار این گفتمان و تعمیق مفهوم اعتدال در حوزه‌های مختلف جامعه صورت گیرد. موفقیت این نشست ارزنده را از خداوند بزرگ مسألت دارم.»

همچنین به گزارش جماران، حجت‌الاسلام والمسلمین حاج سید حسن خمینی در این همایش صبح دیروز اظهار داشت: طبیعی است در چنین همایشی به اقتضای بحث در خصوص زوایای مختلف مفهوم اعتدال به رابطه میان اعتدال با عدالت به عنوان یک واژه هم‌خانواده و نسبت آن با حوزه اندیشه و عمل بررسی شود؛ عدالت را برخی به عنوان وضع‌الشی فی محله ترجمه کرده‌اند که در واقع بازگرداندن عدالت به عرصه حقوق است. با تعابیر کاربردی‌تر، عدالت به مثابه انصاف مورد بحث قرار گرفته است.

وی افزود: رابطه اعتدال با عدالت به عنوان دو خواسته موجود در جامعه ما بحثی است که می‌توان در رابطه با آن سخن گفت اما نکته دیگر در این زمینه آثار اجتماعی اعتدال است. یادگار امام با بیان این‌که اعتدال یکی از امور کلیدی در کلام اهل بیت علیهم السلام است، یادآور شد: امیرالمومنین(ع) وقتی اهل پیامبر را معرفی می‌کند از آنان به عنوان یک جایگاه در مقابل افراط و تفریط یاد می‌کند.

سید حسن خمینی با بیان این‌که عدالت دارای حسن ذاتی بوده و هیچ‌کس خود را ظالم نمی‌داند، افزود: در حوزه اجتماعی هم عدالت از این جایگاه برخوردار است. امام سجاد(ع) در صحیفه سجادیه می‌فرمایند: یکی از آثار اعتدال عدم هلاکت است؛ جامعه معتدل هلاکت نمی‌یابد، از بین نمی‌رود؛ دستخوش ضربات مهلک نمی‌شود که یکی از واژه‌های معادل اعتدال، اقتصاد است که به معنای اقتصاد در رفتار اجتماعی است از آثار دیگری که برای اعتدال شمرده‌اند این است که کارها آسان و مشکلات برطرف می‌شود.

یادگار امام در ادامه سخنان با اشاره به این‌که در رساله حقوق امام سجاد(ع) اولین حق، حق خدا بر مردم است، گفت: وقتی شرک را کنار بگذارید دین صرفاً یک ادای دین به خدا نیست بلکه باعث می‌شود به یک آرامش روحی برسید که این آرامش سرمایه شماس است. عبادت یعنی در این جهان یک نقطه کانونی داریم که هر چه داریم از اوست و دیگر هر چه هست از آن کمتر است. تمام مشکل از اینجا ناشی می‌شود که ما عوامل تاثیرگذار دیگری را جز خداوند قبول می‌کنیم که باعث سرسپردگی می‌شود. شرط اول این‌که کارها را آسان کنیم، اتکاء بر خدا و آسان‌گیری کارهاست. وی در ادامه سخنان خود بقای نام نیک را از دیگر خواص اعتدال شمرد و افزود: در احادیث آمده، ممکن است فرد معتدل زیر فشار طرفین قرار گیرد اما کسی که در آینده نامش باقی می‌ماند آن کسی است که معتدل زندگی کرده است و تابع امواج افراط و تفریطی نمی‌شود. در مقابل آن در روایات آمده که افراط موجب ملامت می‌شود. ممکن است در دوره‌ای موجی بیاید که افراد را دربرگیرد اما بعد از آن که موج فروکش کرد، اولین کسانی که انتقاد می‌کنند، خود آن افراد هستند و می‌گویند چرا این طور شد و چرا ما را در این وضع قرار دادید.

وی در ادامه با تأکید بر این‌که اعتدال به جا گذارنده نام نیک است، گفت: نام نیک یکی از خواسته‌های فطری بشر است و حتی حضرت ابراهیم(ع) آن را از خدا طلب کرد و به همین دلیل مردم در دنیا عزادار سید الشهداء هستند. سید حسن خمینی با اشاره به این‌که بر اساس روایات انس و الفت میان دل‌ها یکی از آثار اعتدال است به حق زبان در رساله حقوق امام سجاد اشاره کرد و یادآور شد: یک بار در یکی از سخنرانی‌هایم گفتم که جامعه ما بی‌ادب شده است. بعضی‌ها گفتند این نشانه توسعه است. اما

من گفتم که مراد این نیست که همه بی‌ادب شده‌اند بلکه از ارزش‌های پیشین جامعه فاصله گرفته شده است. امام سجاد(ع) می‌گویند: زبان را از دشنام راحت کنید.

وی ادامه داد: بعضی مواقع این سوال پیش می‌آید که چرا این قدر بی‌ادبانه سخن گفته می‌شود مگر نمی‌توانیم بهتر سخن بگوییم؟ این نوع سخن گفتن بذر کینه می‌کارد و توفان درو می‌کند. همان طور که در روزگار خود دیدیم کسانی که این روش را در پیش گرفتند بیش از همه ضرر دیدند.

وی با توصیه این که زبان را به گفتن خیر عادت دهیم، افزود: جامعه ما چقدر به خیر اندیشی و خیرخواهی عادت دارد. گاهی اوقات برخی قلم‌ها مانند یک شی خرده شیشه‌دار است که اگر نرم هم بگیرد باز هم می‌برد! این تعبیر امام سجاد(ع) است که حق شما بر زبان این است که آن را بر ادب حمل کنید. ادب یعنی پایبندی به هنجارهای مطلوب اجتماعی. واقعاً شاید به هزاران علت که اکنون زمان باز کردن آن نیست نیاز داریم تا گامی بزرگتر به سمت ادب برداریم.

وی ادامه داد: مگر پیامبر نگفت بزرگان را اکرام کنید. درس توفیق یک جامعه این است که ببینیم چقدر جامعه مودب است.

یادگار امام با بیان این که اتحاد یکی دیگر از آثار اجتماعی اعتدال است، افزود: جامعه‌ای که معتدل زندگی کرد متفرق و متشتت نمی‌شود. وی با اشاره به این که در رساله حقوق امام سجاد(ع) آمده که حق همه مردم آن است که برای آنها سلامت بخواهیم، ادامه داد: یکی از بزرگان نقل می‌کرد که در روز عاشورا دل سیدالشهدا بیشتر از خود شمر به حال او می‌سوخت زیرا شمر از مسیر هدایت خارج شده بود. امروز چه مقدار خیرخواهی در جامعه ما وجود دارد؟

سید حسن خمینی با بیان این که از حقوق دیگر انسان‌ها این است که نسبت به خطاکار رحمت و مرافقت نشان دهیم، گفت: پیامبر قسم خورده که کسی تا محبت نداشته باشد، ایمان هم ندارد. اگر در جامعه‌ای نسبت به هم همدلی و رفاقت نداشته باشیم از این توصیه فاصله گرفته‌ایم که شامل خطاکاران هم می‌شود زیرا افرادی که کار خیر می‌کنند نیازی به این محبت ندارند.

وی ادامه داد: از دیگر حقوق برشمرده برای انسان‌ها این است که حق انسان‌های خوب را رعایت کنیم. بزرگان ما آدم‌های بزرگی بوده‌اند لذا دهان باز نکنیم و هر چه می‌خواهیم بگوییم. بعضاً در مورد انسان‌های بزرگ که کارهای بسیار بزرگی انجام داده‌اند در حالی که اگر نقد می‌کنید کرامات بزرگان را هم بگویید. امام سجاد(ع) در این زمینه تعبیر مهمی دارند که بزرگان را مثل پدرت و کوچک‌ها را چون پسرت گرامی بدار.

وی با اشاره به بحث محبت در جامعه به عنوان یکی از نتایج و کارکردهای اعتدال تصریح کرد: اگر در جامعه محبت نیست اعتدال هم نیست و اگر اعتدال هم نیست، محبت هم نیست و اگر محبت نبود جامعه از بین می‌رود.

یادگار امام با تاکید بر این که بخشش یکی از گوهرهای گمشده در جامعه ماست، تصریح کرد: انگار نمی‌توانیم گذشته را فراموش کنیم، جامعه‌ای که نمی‌تواند این کار را انجام دهد انگار آینده را در گذشته می‌جوید. انسان حق خطا ندارد اما حق بخشیده شدن دارد و جامعه معتدل یکی از قواعدش شیوع بخشش است. جامعه‌ای که این‌گونه نیست، در جا می‌زند و بغض و کینه را روی هم تلنبار می‌کند. امام سجاد(ع) می‌فرماید: عفو از قلع و قمع کردن بهتر است.

سید حسن خمینی با بیان این که یکی از بزرگ‌ترین آثار دوری از اعتدال بدنامی است، گفت: امروز گروهی پیدا می‌شود که اگر چند سال پیش در مورد آن صحبت می‌کردند باور نمی‌کردیم. اما ما می‌بینیم که این گروه امروز جلوی چشم دوربین‌ها سر می‌برند. در روزگار ما هیچ گروهی نمی‌توانست این چنین که در عراق و شام رخ داد موجب بدنامی دین شود.

یادگار امام با اشاره به آیات قرآن کریم که مسلمانان را امت وسط می‌خواند و پیامبر را به عنوان اسوه حسنه معرفی می‌کند، گفت: واقعیت این است که ما در دنیای امروز اگر دین داریم دین را به این زینت آراسته کنیم و بحمدالله بعد از هزار و چهارصدسال حرکتی به همت امام(س) بزرگوار و ملت ایران به وجود آمد که باید این میراث را به عنوان یک الگو، برای امروز و آینده حفظ کنیم و به منصف ظهور برسانیم که این هدف با در نظر گرفتن آیه ..جعلناکم أمةً وسطاً..، اگر ما دغدغه وطن داریم طریق نجات دوری از افراط و تفریط است و اگر درد دین هم داریم طریق همین است. سید حسن خمینی با بیان این که تمرین اعتدال گفت و گو است، ادامه داد: با مشاجره راه به جایی نمی‌بریم، گفت و گو شروطی دارد که یکی از عمده‌ترین آنها این است که خودمان را بالاتر از طرف مقابل ندانیم و نظر خود را تحمیل نکنیم. ما در مشاجره دنبال تحمیل هستیم و اما در گفتگو دنبال تحقیق بیشتر در مورد نظر خودمان هستیم؛ ما در مشاجره خود را بالاتر می‌دانیم اما در گفتگو کمتر هم‌عرض هستیم ما در مشاجره دنبال خطا در دیگران هستیم اما در گفتگو به دنبال خطای خودمان می‌گردیم. ما در مشاجره خود را حق مطلق می‌دانیم اما در گفتگو خیر. در مشاجره اگر نظر من نفی شود من نیز نفی می‌شوم اما در گفتگو و گو ممکن است شما من را

دوست داشته باشید اما نظرم را قبول نداشته باشید. مشاجره از ابتدا پیش فرض دارد اما درگفت و گو دنبال کشف حقیقت هستیم و از قبل پیش فرضی را قبول نکرده ایم اما در مشاجره دنبال تغییر همه چیز به نفع خودمان هستیم در حالی که در گفت و گو دنبال یافتن حقیقت هستیم.

در ادامه گزارش خبرنگار ما دکتر نهاوندیان، رئیس دفتر رئیس جمهور نیز گفت: «رویکرد ملت ایران با حرکت به سمت اعتدال بار دیگر جهانی شده است. رویکرد اعتدال یک رویکرد جهانی است. پدیده داعش نظر همه جهانیان را به پدیده افراطی‌گری جلب کرده است. آنچه در این پدیده می‌بینیم هم نابود کردن امکانات در هر جای دنیاست. هم آنچه در سال‌های مختلف جمع شده است و هم از سویی دیگر خود اسلام هدف قرار گرفته است تا همه اسلام در یک آدم‌کشی بی حد و مرز فروبریزد. مقابله با افراطی‌گری جز با برافراشتن پرچم اعتدال به نتیجه نمی‌رسد».

وی در پاسخ به اینکه چرا برگزاری چنین همایشی ضرورت دارد، گفت: «زمانی که یک ارزش مقبول واقع شد، تزویر آغاز می‌شود، لذا تبیین آن مفهوم ضرورت پیدا می‌کند. هر کسی خود را مدعی اعتدال نداند. شاخصه‌های اعتدال باید تبیین و روش‌های عملیاتی رسیدن به اعتدال باید آموزش داده شود. معرفی اسلام اعتدالی امروز وظیفه همه خادمان به دین است. بسیار خطاست اگر گمان کنیم که رویکرد اعتدالی برگرفته از نهضت‌های سیاسی غربی است. رویکرد اعتدالی، اصل اسلام ناب است». دکتر نهاوندیان افزود: «زمان تنگ است و فرصتی در ایران اسلامی به دنبال یک تجربه سه دهه و نیمه به دست آمده است تا گفتمان اعتدال و گفت‌وگوی علمی خود را ارائه کند. جز به راه اعتدال، به عدالت نمی‌توان رسید. بسیار خطا بود اگر کسانی گمان می‌کردند با شعار عدالت باید تندخویی و تندگویی کنند. ارائه‌ای برای عدالت دلنشین‌تر از رویکرد اعتدالی برای ارائه عدالت نیست. لازمه نخست اعتدال علم است و ریشه‌یابی امیرالمومنین هم این است که اگر می‌خواهیم اعتدال گسترده‌تر شود باید دانش و آگاهی جامعه را بالا ببریم. همه افراط‌گری‌ها ریشه در جهل دارند».

وی افزود: «لازمه دوم اعتدال حلم است. تربیت اخلاقی بردبارانه است. در جامعه باید حلم، بردباری و صبوری را آموزش دهیم. برای اعتدال خواهی نمی‌شود بی‌صبوری کرد. هدف‌های اعتدالی جز با روش‌های اعتدالی به دست نمی‌آید. نمی‌شود من طرفدار جبهه اعتدالی باشم ولی با مخالفان صبوری نکنم. ما باید برای اعتدال راهکارهای عملیاتی ارائه کنیم. لازمه اعتدال جامعه‌نگری است. اعتدال در اقتصاد به این معناست که همه اقتصاد رشد کند. اعتدال یعنی همه جامعه احساس دستیابی کنند. جامعه‌نگری لازمه اعتدال است و حراست از حقوق مردم در همه ابعاد باید در دستور کار قرار بگیرد».

شهین دخت مولاوردی، معاون رئیس جمهور در امور زنان و خانواده نیز در این مراسم گفت: «قرآن کریم مومنان را هم به عدل فرامی‌خواند و هم به علم و اعتدال متوازن هر دو است. اعتدال در مفهوم شناسی اثباتی خود با مفاهیمی همچون توازن و تعادل بیشترین نسبت و با افراط و تفریط گسست دارد».

وی افزود: «اعتدال برای حوزه زنان عاملی برای وضعیت هماهنگ است. وضعیت متعادل در این حوزه با پرهیز از افراط‌گری و توافق حداکثری با کمرنگ کردن تمایزات محقق می‌شود. رویکرد اعتدال‌گرایانه به میزان زیادی با ماهیت زنان ایرانی همسویی دارد. عاطفه‌مداری، شکیبایی، نیک رفتاری، سازگاری، هویت‌مداری و تفاهم‌مداری در عملکرد زنان قابل مشاهده است. می‌توان ادعا کرد که پایداری خانواده‌های ایرانی متأثر از رویکردهای اعتدال‌گرایی زنان در حل مناقشات خانوادگی است».

مولاوردی افزود: «دولت اعتدال برای پرهیز از خشونت بر عواطف نوع‌دوستانه تأکید دارد، برای دوری از تقابل باید بر شکیبایی تأکید کنیم. از این رو سیاست تعامل و گفت‌وگو برنامه اجرایی دولت و رفتار آشتی‌جویانه محور عملکرد دولت است. از این رو رویکرد دولت اعتدال فرصتی تاریخی برای تحقق نقش زن ایرانی در ظرفیت جامعه فراهم کرده است. زنان می‌توانند به دلیل رویکرد آشتی‌جویانه از دامنه و شدت تعرضات اجتماعی جلوگیری کرده و از آن بکاهند. استفاده از امکان شبکه‌سازی و ارتباطات گسترده شبکه‌های اجتماعی بسیار حایز اهمیت است. این شبکه به آنها امکان تبادل تجربیات و تعاملات فکری و اجتماعی را می‌دهد و موجب توانمندی آنها در مدیریت خانواده خواهد شد».

حجت‌الاسلام و المسلمین سعید جوادی آملی نیز در این مراسم گفت: «باید شعار اعتدال را به گفتمان قالب اعتدال تبدیل کرد. عدالت و اعتدال در مقوله نفس و از جنبه‌های انسانی هستند. عدالت و اعتدال از باب توزیع گوشت و نان نیست بلکه فضیلتی انسانی است. هدف نهایی که خداوند براساس آن انبیای الهی را فرستاد، این بود که جامعه را به نور و نورانیت برساند».

وی افزود: «سقف انتظار الهی از جامعه بشری خروج از ظلمت‌ها و ورود به حوزه نور و نورانیت است. اگر خود اعتدال شاخصه‌های لازم خود را پیدا نکند و در مسیر سعادت انسانی قرار نگیرد، در مسیر افراط و تفریط خواهد ماند. باید از دو گذر سنگین و گردنه دشوار تعریف سعادت حقیقی و عدالت واقعی بگذریم تا اعتدال را که از روح عدالت گرفته شده است تامین کنیم. اعتدال، ظاهر و عدالت، باطن است. اگر عدالت باطن اعتدال را تامین نکند و اعتدال از باطن خود تامین نشود و بوی گل

عدالت را به همراه نداشته باشد، شایسته این حکومت و این نظامی که امام (ره) بنیان‌گذار آن بوده است، نیست. اعتدالی سزاوار است که از عدل مدد بگیرد».

دکتر محمدمبین قانعی راد، رئیس انجمن جامعه شناسی ایران و عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور نیز در این مراسم گفت: «اندیشیدن به اعتدال در شرایطی که ظاهراً بروز عمومی تندروی کاهش یافته است ولی منتظر فرصت دوباره برای ورود به عرصه است، اهمیت زیادی دارد. اعتدال راهی برای استفاده از همه قابلیت‌های یک اجتماع است. این دستاورد قابل توجهی است که باید برای آن خرسند بود. به نظر می‌رسد اعتدال ظرفیت مناسبی برای بازنمایی نسبی علایق و سلايق گوناگون دارد».

در پایان مراسم از کتاب مقالات همایش ملی اعتدال رونمایی شد.